

Звіт про роботу Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики за період шостої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання

За звітний період Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики проводив роботу з оновлення та вдосконалення законодавчої бази у сферах культури, креативних індустрій, інформаційної політики, туризму, кінематографу та реклами, охорони культурної спадщини, музейної та бібліотечної справи, у справах сім'ї та дітей тощо.

Протягом шостої сесії Верховною Радою України дев'ятого скликання прийнято **9 законів України та постанов Верховної Ради України**, щодо опрацювання яких Комітет визначено головним.

8 вересня 2021 року ухвалено **Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення відкритості інформації про розмір оплати праці в державних та комунальних компаніях»** (№ [1723-IX](#)). Законом внесено зміни до законів України «Про захист персональних даних» та «Про доступ до публічної інформації» з метою підвищення прозорості діяльності органів управління та посадових осіб юридичних осіб публічного права, державних та комунальних підприємств, державних та комунальних організацій, що мають на меті одержання прибутку, господарських товариств, у статутному капіталі яких більше ніж 50 відсотків акцій (часток, паїв) прямо чи опосередковано належать державі та/або територіальній громаді.

Згідно із внесеними змінами, «не належить до інформації з обмеженим доступом інформація про отримання у будь-якій формі фізичною особою бюджетних коштів, державного чи комунального майна, структуру, принципи формування та розмір оплати праці, винагороди, додаткового блага керівника, заступника керівника юридичної особи публічного права, керівника, заступника керівника, члена наглядової ради державного чи комунального підприємства або державної чи комунальної організації, що має на меті одержання прибутку, особи, яка постійно або тимчасово обіймає посаду члена виконавчого органу чи входить до складу наглядової ради господарського товариства, у статутному капіталі якого більше ніж 50 відсотків акцій (часток, паїв) прямо чи опосередковано належать державі та/або територіальній громаді, крім випадків, передбачених статтею 6 Закону України «Про доступ до публічної інформації».

Законом розширено перелік розпорядників інформації та визначено обсяг інформації, що оприлюднюватиметься цими суб'єктами відповідно до вимог Закону України «Про доступ до публічної інформації». До відповідних суб'єктів також віднесено «юридичних осіб публічного права».

8 вересня 2021 року Верховна Рада України прийняла **Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо створення додаткових умов для**

забезпечення розвитку професійних творчих працівників закладів культури» (№ [1724-IX](#)). Закон спрямований на створення додаткових передумов для професійного розвитку працівників закладів культури шляхом надання можливості скористатися творчою відпусткою для провадження творчої діяльності поза основним місцем роботи. Таку творчу відпустку будуть надавати без збереження заробітної плати на строк, визначений у контракті індивідуально з кожним професійним творчим працівником.

10 вересня 2021 року було ухвалено Закон України **«Про внесення змін до Закону України «Про рекламу» щодо протидії дискримінації за ознакою статі»** (№ [1750-IX](#)). Законом удосконалено правове регулювання у галузі реклами щодо протидії дискримінації за ознакою статі, що відповідає зобов'язанням України відповідно до Конвенції ООН з ліквідації усіх форм дискримінації щодо жінок. Протидія дискримінації за ознакою статі передбачена також Угодою про асоціацію України з Європейським Союзом та іншими міжнародними документами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, зокрема – Стратегією гендерної рівності Ради Європи на 2018-2023 роки та Глобальними цілями сталого розвитку ООН. Зміни, внесені до чинного Закону України «Про рекламу», дають визначення понять «дискримінаційна реклама» та «дискримінаційна реклама за ознакою статі», посилюють захист прав споживачів реклами, а також відповідальність за порушення законодавства про рекламу.

30 листопада 2021 року Верховна Рада України ухвалила **Постанову «Про звернення Верховної Ради України до Кабінету Міністрів України щодо створення центрального органу виконавчої влади у сфері захисту прав дітей – Державної служби України у справах дітей»** (№ [1913-IX](#)).

Розгалужена система органів державної влади, що опікуються питаннями захисту прав дітей (6 міністерств, органи місцевого самоврядування та місцеві органи виконавчої влади), відсутність єдиного центрального органу виконавчої влади, який мав би опікуватися питаннями захисту прав дітей, призводить до бюрократичного хаосу та перешкоджає своєчасному та повному вирішенню питань в цій надчутливій сфері. З метою створення в Україні ефективної системи захисту прав дітей, Верховна Рада України постановила звернутися до Кабінету Міністрів України з вимогою створити Державну службу України у справах дітей – центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України і який забезпечує реалізацію державної політики з питань дітей. 19 січня 2022 року Кабінет Міністрів України створив зазначену Службу.

15 грудня 2021 року Верховна Рада України ухвалила постанови Верховної Ради України **«Про призначення Бурмагіна О.О. на посаду члена Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення»** (№ [1956-IX](#)), **«Про**

призначення Черниша О.М. на посаду члена Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення» (№ [1957-IX](#)), «Про призначення Герасим'юк О.В. на посаду члена Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення» (№ [1958-IX](#)). Таким чином Парламент завершив процедуру переобрання членів Національної ради, яка була розпочата оголошенням конкурсу на ці посади 4 листопада 2019 року. Через запроваджені обмежувальні заходи, пов'язані з поширенням COVID-19, ця процедура була затримана в часі. Після відновлення можливостей для проведення конкурсу, його запустили у серпні 2021 року. Тоді свої документи поновили 13 із 15 кандидатів на посади членів Національної ради. Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики перевіряв документи кандидатів на відповідність кваліфікаційним вимогам та на своєму засіданні 17 листопада рекомендував Верховній Раді обрати трьох членів Національної ради з питань телебачення і радіомовлення із цих 13 кандидатів.

17 грудня 2021 року ухвалено **Постанову Верховної Ради України «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2022-2023 роках»** (№ [1982-IX](#)). Постанова визначає перелік річниць найважливіших подій в суспільно-політичному житті України та ювілеїв видатних осіб, які у 2022-2023 роках відзначатимуться на загальнодержавному рівні. Таким чином уперше за історію Верховної Ради України визначено важливі ювілеї одразу на два роки. Це дасть можливість належно підготуватися до відзначення пам'ятних дат і ювілеїв.

17 грудня 2021 року прийнято **Закон України «Про внесення змін до статті 11 Закону України «Про державну підтримку кінематографії в Україні» щодо усунення технічних та логічних неузгодженостей»** (№ [1985-IX](#)). Закон усуває технічні помилки, допущені під час прийняття Закону України «Про внесення змін до Закону України “Про державну підтримку кінематографії в Україні” щодо надання державної субсидії для повернення частини кваліфікованих витрат, здійснених іноземним суб'єктом кінематографії при виробництві (створенні) фільму в Україні».

8 вересня 2021 року Верховною Радою України прийнято за основу **проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу»** (реєстр. № [5002](#)). Цей законопроект оновлює редакцію Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу». У ньому розширено та оновлено поняттєвий та термінологічний апарат, додано низку нових термінів та уточнено наявні. Зокрема, додано такі терміни: «бібліотечний пункт», «електронна база даних», «електронний документ», «книжкова пам'ятка» тощо. Запропоновано сучасну класифікацію бібліотек, доповнено закон нормами, що визначають основні завдання національних бібліотек. Також вводяться окремі статті, присвячені книжковим пам'яткам та Національній електронній бібліотеці України, які заповнюють відповідні правові прогалини.

Засідання Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики за період роботи шостої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання відбувались відповідно до Постанови Верховної Ради України від 13.07.2021 № [1628-IX](#) «Про календарний план проведення шостої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання». Засідання Комітету проводились, як правило, під час тижня пленарних засідань парламенту щосереді, а в разі необхідності — в інший визначений день.

Протягом звітного періоду проведено **10** засідань Комітету (у режимі відеоконференції), з них одне виїзне.

На засіданнях розглянуто **84** питання різної спрямованості. З них — **30** питань щодо розгляду проєктів законів України та проєктів постанов Верховної Ради України, з підготовки та попереднього розгляду яких Комітет визначено головним. Комітетом також подано **19** висновків на законопроєкти до головних комітетів, розглянуто **15** питань у межах контрольної функції (виконання законів і постанов), **20** інших питань, що належать до предметів відання Комітету.

За період шостої сесії Комітетом розглянуто орієнтовно 1100 листів і звернень. На виконання Закону «Про доступ до публічної інформації» опрацьовано **12** запитів на публічну інформацію.

10 грудня 2021 року відбулися **слухання у Комітеті на тему «Збереження археологічної спадщини та інших культурних цінностей: аналіз, проблеми та пропозиції щодо їх врегулювання»**. Участь у заході взяли народні депутати України, представники ключових центральних органів виконавчої влади, в тому числі правоохоронних, представники Офісу Президента України, обласних державних адміністрацій, експерти та пам'яткоохоронці. За результатами слухань напрацьовано проєкт Рекомендацій Комітету, що спрямовані на удосконалення механізмів охорони пам'яток археології, підвищення ефективності боротьби з «чорними археологами», попередження незаконних розкопок та нелегального обігу археологічних предметів, виявлення та повернення в Україну незаконно вивезених археологічних предметів, інших культурних цінностей. Рекомендації планується затвердити на одному з найближчих засідань Комітету.

За звітний період тривала робота у межах підкомітетів, зокрема:

- підкомітет з питань культурної політики проводив засідання з метою розгляду проєкту Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо удосконалення механізму фінансового забезпечення збереження культурної спадщини (реєстр. № [5755](#)) та проєкту Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізму фінансування збереження культурної спадщини (реєстр. № [5756](#));
- підкомітет з питань інформаційної політики опрацював питання, пов'язане із виконанням Рекомендацій за результатами Слухань у Комітеті щодо забезпечення стабільного українського мовлення на тимчасово окуповані та

прикордонні території України, розглянув проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (про тимчасове включення програм загальнонаціонального багатоканального (цифрового) мовлення з використанням радіочастотного ресурсу до складу універсальної програмної послуги для забезпечення інформаційної безпеки населення в районі відсічі збройної агресії Російської Федерації) (реєстр. № [5546](#)), проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» та деяких інших законів України щодо створення умов для безбар'єрності та захисту прав осіб з інвалідністю (реєстр. № [5735](#));

- підкомітет з питань туризму та курортів продовжував систематичну роботу над законопроєктом про внесення змін до Закону України «Про туризм» та деяких інших законодавчих актів щодо основних засад розвитку туризму (реєстр. № [4162](#)), яким фактично буде оновлено редакцію Закону України «Про туризм»;
- підкомітет у справах сім'ї та дітей розглядав проєкти законів, що спрямовані на збільшення розміру допомоги при народженні дитини (реєстр. № [3248](#), № [5585](#), № [5585-1](#), № [5585-2](#), № [5585-3](#)), проєкти законів про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування системи інституційного догляду та виховання дітей (реєстр. № [3587](#) та № [3587-1](#)), проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» щодо збільшення періоду відпустки у зв'язку з пологами та збільшення розміру допомоги у зв'язку з вагітністю та пологами (реєстр. № [2032](#)), брав участь у розробленні проєкту Положення про Державну службу України у справах дітей тощо;
- підкомітет у сфері кінематографу та реклами працював над законопроєктом про внесення змін до деяких законів України щодо державної підтримки кінематографії в Україні (реєстр. № [6194](#)). Документ осучаснює законодавство у сфері кінематографії, впроваджує нові форми підтримки, необхідні для повноцінного розвитку ринку, удосконалює чинні порядки отримання державної підтримки та забезпечує ефективну систему функціонування галузі загалом. Готував проєкт Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо підтримки кінематографу (реєстр. № [6190](#)), проєкт Закону про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо державної підтримки кінематографії в Україні (реєстр. № [6191](#)), проєкт Закону про внесення змін до статті 11 Закону України «Про державну підтримку кінематографії в Україні» щодо усунення технічних та логічних неузгодженостей (реєстр. № [6265](#));

13 жовтня 2021 року, відповідно до рішення Комітету від 2 червня 2021 року (Протокол № [64](#)), відбулося засідання трьох підкомітетів (у сфері кінематографу та реклами, з питань інформаційної політики, у справах сім'ї та дітей) з розгляду порівняльної таблиці до другого читання проєкту Закону про внесення

змін до статті 22 Закону України «Про рекламу» щодо реклами електронних сигарет і рідин, що використовуються в електронних сигаретах» (реєстр. № [4212](#)). Учасники засідання розглянули та підтримали рекомендації створеної Робочої групи з доопрацювання зазначеного законопроекту, у якому передбачається внести зміни до статті 22 Закону «Про рекламу». Цією статтею регулюється реклама алкогольних напоїв та тютюнових виробів, знаків для товарів і послуг, інших об'єктів права інтелектуальної власності, під якими випускаються алкогольні напої та тютюнові вироби. Змінами поширена її дія на електронні сигарети і рідини, що використовуються в електронних сигаретах, на тютюновмісні вироби для електричного нагрівання (ТВЕН) за допомогою підігрівача з електронним управлінням та пристрої для споживання тютюнових виробів без їх згоряння.

- підкомітет з питань розвитку гуманітарної сфери в умовах децентралізації контролював виконання [Рішення](#) Комітету від 18 листопада 2020 року щодо забезпечення культурними послугами, фінансування культурних інституцій в умовах децентралізації.

20 жовтня 2021 року на засіданні Комітету було **створено підкомітети з питань національної та культурної пам'яті та з питань музичної індустрії**.

Підкомітет з питань національної та культурної пам'яті провів низку нарад, розробив та підготував проєкт Постанови «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2022-2023 роках», ухвалену Верховною Радою України 17 грудня 2021 року ([1982-IX](#)).

Підкомітет з питань музичної індустрії працює над оновленням законодавства про видовищну діяльність, зокрема й гастрольні заходи.

Також 20 жовтня 2021 року Комітет прийняв рішення про створення робочої групи з опрацювання проблемних питань проєкту Закону про захист послуг, що надаються із застосуванням системи умовного доступу (реєстр. № [5870](#)), поданого Кабінетом Міністрів України, та альтернативного до нього проєкту Закону про захист послуг умовного доступу (реєстр. № [5870-1](#)), поданого народним депутатом України Потураєвим М. Р.

Тривала робота над комплексними проєктами законів України щодо запобігання руйнуванню та знищенню нерухомої культурної спадщини, змінами до законодавства про музеї та музейну справу. Протягом звітного періоду працювала робоча група з попереднього опрацювання проєктів законів України про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запобігання руйнуванню та знищенню нерухомої культурної спадщини (реєстр. № [4561](#)) та про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо посилення відповідальності за руйнування та знищення нерухомої культурної спадщини і порушення традиційного характеру середовища (реєстр. № [4562](#)).

На засіданнях робочої групи з опрацювання проєкту Закону про внесення змін до Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» (реєстр. № [5002](#)) розглянуто можливі шляхи вдосконалення окремих статей законопроєкту.

Протягом шостої сесії проведено низку робочих зустрічей, зокрема:

1) з питання створення Державної служби України у справах дітей – зустрічі з Прем'єр-міністром України Денисом Шмигалем, представниками Міністерства соціальної політики України, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Всеукраїнської асоціації органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» тощо;

2) з метою обговорення ситуації, пов'язаної з викраденням одним з батьків дитини, яка перебувала на законних підставах у іншого з батьків, зустріч з головою секції захисту прав дітей Дитячого Фонду ООН ЮНІСЕФ Наїрою Аветисян та координатором проєктів із захисту прав дітей Представництва ЮНІСЕФ в Україні Олександрю Чуркіною.

У межах своєї контрольної функції на засіданнях Комітету народні депутати звертали увагу на такі питання, як:

- зменшення розміру орендної плати для культурних інституцій;
- збереження культурної спадщини, зокрема в межах програми «Велика реставрація»;
- стан справ у музейній сфері, вивчення проблемних питань діяльності Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав» (виїзне засідання Комітету до м. Переяслава 20 жовтня);
- стан виконання Рекомендацій за результатами слухань у Комітеті 2 квітня 2021 року на тему: «Забезпечення стабільного українського мовлення на тимчасово окуповані та прикордонні території України»;
- система організації захисту прав дітей в Україні.

З метою підготовки висновків до нормативно-правових актів Комітет тісно взаємодіяв із Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини.

Представники Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики за період шостої сесії долучилися до заходів:

- відкриття першого в Україні фестивалю вуличного кіно, що відбувся у м. Коростень на Житомирщині (11 вересня 2021 року);
- пресконференції з нагоди старту проєкту «30 знакових книжок Нашої Незалежності» (15 вересня 2021 року);
- розмови «Суспільне: чи можна вважати реформу завершеною?» (у межах Національної розмови про медіа — *National media talk*) (16 вересня 2021 року);
- розмови «Закони, які нам потрібні. Яких змін потребує медійне законодавство, і як вони вплинуть на відносини медіа, влади і суспільства?» (у межах

- Національної розмови про медіа — *National media talk*) (17 вересня 2021 року);
- міжнародного форуму «Terra Ucraina» (25 вересня 2021 року);
 - круглого столу «Нові принципи роботи бібліотек: український та світовий досвід» (28 вересня 2021 року);
 - пресконференції «Відчуження батьків. Чому страждають діти?» (28 вересня 2021 року);
 - засідання Координаційної ради з питань доступу до публічної інформації при Уповноваженому Верховної Ради України з прав людини у форматі круглого столу «Стан забезпечення права громадян на доступ до публічної інформації в Україні та поточні законодавчі ініціативи» (28 вересня 2021 року);
 - міжнародної конференції туристичних ініціатив «Сталий туризм українських Карпат»;
 - обговорення «Як громадам розвивати туризм, коли основні магніти перебувають в управлінні держави» (12 жовтня 2021 року);
 - презентації результатів акції «30 знакових книжок нашої Незалежності» (27 жовтня 2021 року);
 - всеукраїнської online наради з питань підбиття підсумків організації оздоровлення та відпочинку дітей у 2021 році (28 жовтня 2021 року);
 - міжнародної науково-практичної конференції «Олика в європейській історії: відтворення історико-культурної спадщини» (29-30 жовтня 2021 року);
 - відеоконференції з представниками Конгресу США щодо проблеми боротьби з дезінформацією та кіберзагрозами (9 листопада 2021 року);
 - відкриття нового NewsHouse Суспільного мовника (21 листопада 2021 року);
 - відкриття книжкової виставки до 30-ї річниці Незалежності України (14 грудня 2021 року);
 - презентації Єдиної системи електронного обліку кіноквитків (16 грудня 2021 року) та ін.

За підтримки Комітету гуманітарної та інформаційної політики 11-13 жовтня 2021 року пройшов триденний пілотний тренінг «Протидія дезінформації та шкідливим інформаційним впливам під час прийняття політичних рішень». Мета цього тренінгу — розвиток критичного мислення та формування вмінь орієнтуватися у сучасній інформаційній екосистемі, протистояти шкідливим інформаційним впливам серед різних сегментів українського суспільства.

У жовтні 2021 року у Комітеті відбулися зустрічі з представниками парламентів Європи. Із делегаціями Сейму Латвії та Сенату Парламенту Чеської Республіки обговорювали проблему інформаційної безпеки нашої держави, зокрема законодавчі ініціативи, внесені на розгляд Парламенту у цьому напрямку, ефективну роботу Суспільного мовника, а також законодавчі ініціативи європейських парламентів у

гуманітарній сфері та культурній політиці. 28 жовтня голова Комітету провів зустріч із незалежними експертами від Ради Європи.

У листопаді 2021 року за ініціативи підкомітету у справах сім'ї та дітей Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики до річниці прийняття Генеральною Асамблеєю ООН Конвенції про права дитини та 30-річчя її ратифікації Парламентом України спільно із Освітнім Центром Верховної Ради проведено Всеукраїнський конкурс «Мій парламент за права дитини». Учасниками ініціативи стали 180 дітей з усієї України, які поділилися своїми думками щодо реалізації їхніх прав. У Всесвітній день дитини, конкурсна комісія, до якої увійшли члени підкомітету у справах сім'ї та дітей і фахівці від Інформаційного управління Верховної Ради України, оголосила 30 переможців. Кожного конкурсанта нагородили пам'ятним подарунком — книжкою про права, а також усім іншим 150 учасникам надіслали подяки.

У грудні 2021 року народні депутати – члени Комітету підтримали масштабну акцію «Національний тиждень читання», яка відбулася в Україні вперше. Мета заходу — залучення українців до читання, купівлі та дарування книжок, відвідування бібліотек, а також привернення уваги до українського книговидання та літератури, підтримка видавництв, книгарень та бібліотек; привернення увагу до чинників, що допомагають українцям читати, і проектів, які роблять книжку ближчою до кожного українця.